

Stelling

Schaf de legitieme portie af!

40 procent van de Nederlanders vindt dat het wettelijk mogelijk moet zijn je volwassen kind te onterven, zonder dat het kind recht heeft op de zogenoemde legitieme portie. Zij vinden dat ouders volledig zelf mogen bepalen wat er met hun erfenis gebeurt in plaats van de overheid. Dit blijkt uit onderzoek van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), uitgevoerd door GfK.

Er deden ruim 1.000 Nederlanders mee aan het onderzoek. 29 procent daarvan vindt dat je kinderen niet volledig moet kunnen onterven, terwijl 31 procent neutraal tegen het onderwerp aankijkt. Voorstanders voor afschaffing van de legitieme portie (40 procent) vinden dat ouders volledige keuzevrijheid moeten hebben om te bepalen wat er met een erfenis gebeurt. *Notariaat Magazine* vroeg twee notarissen en drie mensen op straat naar hun mening.

OP STRAAT

Mensen op straat vinden het een moeilijk dilemma. De meeste mensen weten niet wat een legitieme portie is. Na uitleg wordt er verschillend gereageerd. Een meneer zegt in eerste instantie 'Afschaffen, jammer voor de kinderen', maar nuanceert het later weer: 'Blijven, want als iemand hertrouwt en die kinderen aanwijst als erfgenaam, loop je het als kind mis.' Een jongeman vindt dat zijn ouders zelf moeten kunnen bepalen aan wie zij hun geld nalaten: 'Je moet zelf werken voor je geld. Mijn moeder moet zelf kunnen bepalen dat haar geld ergens anders naartoe gaat.'

EENS

Hendrik-Jan Vos, toegevoegd notaris in Ede

'Een aantal recente ervaringen waarbij ouders één of meer van hun kinderen wilden onterven, hebben mij tot een voorstander van afschaffing gemaakt. De meest recente ervaring was op de dag dat mij werd gevraagd om een bijdrage voor deze rubriek te schrijven: een man had mij gevraagd om zijn testament aan te passen. Het legaat ten behoeve van zijn vriendin moest niet langer in het testament worden opgenomen. Zijn dochter moest de enig erfgenaam worden, want zij had tegen hem gezegd: "Waarom moet je vriendin een deel van je spaargeld erven?" De man belde mij een paar dagen later weer op: hij had er nog eens over nagedacht en zei: "Ik wil eigenlijk helemaal niet dat mijn dochter erft. Zij is alleen maar op mijn geld uit. Een paar jaar

ONEENS

Rita Schlotz (50), Den Haag

'Ik kom uit Duitsland en daar kennen we het ook. Daar krijgen de kinderen 25 procent van de nalatenschap. *Pflichtteil* heet dat. Ik vind dat dat moet blijven. We zijn al tienduizend jaar bezig met het doorgeven van jacht *skills* van vader op zoon, dat schaf je toch niet zomaar af? Daarnaast zijn er bij oude mensen vaak emotionele steringen, ze doen weleens dingen die niet goed zijn. Zo ook een oudtante van mij. Zij heeft een familielid in haar testament aangewezen omdat diegene dreigde haar anders niet meer te willen helpen. Ze voelt zich ontzettend schuldig tegenover andere familieleden. Ze heeft geen eigen kinderen, maar als ze die wel had gehad, moeten die toch gewoon recht houden op hun deel? Als mensen niet willen dat de kinderen erven, dan moeten ze hun geld maar gewoon opmaken voordat ze overlijden.'

geleden heb ik een auto voor haar betaald, maar een bedankje kon er niet af en daarna vroeg ze weer om geld.” Toen was ik om. Welk moreel recht heeft een kind om altijd van de ouders te mogen erven? Geen enkel recht toch? Laat ik toch ook een enkele kanttekening plaatsen bij de afschaffing van de legitieme. Zou na afschaffing van de legitieme de som ineens van artikel 4:35 Burgerlijk Wetboek (BW) ook niet moeten worden uitgebreid naar kinderen die een bijstandsuitkering ontvangen. Een dergelijke uitbreiding kan worden gezien als de doorwerking na overlijden van de wettelijke onderhoudsplicht van ouders tegenover kinderen die is vastgelegd in artikel 1:392 BW en die onbegrensd is in leeftijd. De politiek is aan zet.’

ONEENS

Toon van Ogtrop,
kandidaat-notaris in Rotterdam

ONEENS

Gideon van Dijk (37), Den Haag

NEUTRAAL

Loes Sterenburg (70), Leerdam

‘De principiële vraag of de legitieme portie wel of niet moet worden afgeschaft, is een politieke vraag die ik, sterk vereenvoudigd, als volgt samenvat: wat dient zwaarder te wegen? Testeervrijheid van de erflater (liberalisme) of een verzorgingsplicht tegenover de kinderen van de erflater (socialisme)? Overigens valt er vanuit de liberale voorkeur van een kleine overheid ook veel te zeggen voor het behoud van de legitieme portie: een kind dat aanspraak kan maken op een deel van het vermogen van zijn ouders, zal minder snel een beroep (kunnen) doen op gemeenschapsgelden. Deze principiële vraag laat ik liever waar

‘Houden! Tuurlijk heb je daar als kind recht op. Er is toch zoiets als een familieband? Ook als je elkaar al jaren niet hebt gezien. Het ligt wat mij betreft wel een beetje aan het percentage dat je krijgt. Ik vind tussen de 5 en 15 procent heel schappelijk. Dan blijft er nog voldoende over voor het goede doel of iets dergelijks. Zelf zou ik het niet hoeven. Als mijn ouders bedenken dat het ergens anders naartoe moet, ga je gang.’

‘Afschaffen of houden, daar moet ik nog een nachtje over slapen. Mijn honderdtweejarige moeder is van de zomer overleden. Zij liet een forse erfenis na, maar had voor haar overlijden ook al dingen bedeed aan mensen. Als kind heb ik het zo maar gelaten. Het bedrag was niet al te hoog en zij heeft dat zo gewild. Ik kan mij echter voorstellen dat er kinderen zijn die die legitieme portie goed kunnen gebruiken. Aan de andere kant is het de laatste wens van je ouder. Misschien moet het liggen aan de leeftijd van de persoon en de duur van het testament? Daar moet de overheid maar eens naar kijken.’

hij thuishoort: in de Tweede Kamer. Vanuit pragmatisch oogpunt is er veel te zeggen voor de handhaving van de legitieme portie. Een belangrijk argument is dat de legitieme portie financieel misbruik van oudere mensen minder verleidelijk maakt. Door de legitieme portie zijn ouderen financieel minder aantrekkelijk voor kwaadwillende derden. De dreiging van financieel misbruik van ouderen zal – gezien de sterke vergrijzing – alleen maar verder toenemen. Door de legitieme portie af te schaffen wordt de kat nog meer op het spek gebonden.’